

Enerji Planlamalarında Zaafiyet Devam Ediyor

Basına ve Kamuoyuna,

5 Mart 2005 tarihindeki Güney Afrika Cumhuriyeti gezisi sırasında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından, ülkemizde nükleer enerji santralleri kurulmasına ilişkin olarak yapılan açıklamada, “nükleer enerjinin, hep pahalı bir enerji olarak görüldüğü, ancak yıllar sonra rantabil hale geldiği... Bu ne derece bizim için faydalıdır diye düşündüğümüzde, ilk etapta gelişmekte olan bir ülke için faydalı değil... Kaldı ki şu anda hidrolik santraller bizim için çok daha rantabil...” şeklinde değerlendirmelerde bulunulmuş ve nükleer enerji santrallerinin ülkemiz için yararlı olmayacağı vurgusu yapılmıştır.¹

Daha sonra, 19 Kasım 2005 tarihinde, bu defa Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler tarafından, Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nde bir açıklama yapılmış ve “Türkiye'nin elektrik enerjisi ihtiyacına ilişkin çalışmaların gerçekleştirildiği ve gerekli önlem alınmazsa 2010-2011 yılından sonra bir enerji darboğazına girilebileceğinin hesaplandığı” belirtilmiş, “Bu darboğaza girmemek için ... 3 adet nükleer santral planlamaktayız. Bu nükleer santraller 2011 yılından itibaren devreye giriyor ve peş peşe olacak. Dolayısıyla 3 adet nükleer santral devreye almayı planlıyoruz.” değerlendirmeleri yapılmıştır.²

Yaklaşık 8 ay arayla, Başbakan ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı tarafından yapılan birbirine taban tabana zıt bu iki açıklama, ülkemiz enerji politikalarının tamamen güncel popülist gelişmelere göre yönlendirildiğinin bariz kanıtlarıdır. 8 ayda ne değişmiştir? Uluslararası enerji lobi-lerinin baskıları mı artmıştır? Rantabilite

hesapları neden birbirini tutmamaktadır? 2011 yılında devreye alınacağı planlandığına ve en erken 2007 yılında inşaatına başlanabileceğine göre, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, nükleer santralin 4 yılda bitirilebileceğini mi öngörmektedir? Dünyada bu sürede bitirilebilen bir nükleer santral örneği var mıdır?

Böylesi yaklaşımlarla havanda su dövülmektedir. Son dört yılda elektrik üretimi amacıyla tek çivi çakılmamıştır. Yakın gelecekte enerji krizi kaçınılmazdır.

Günümüzde, elektrik enerjisinin ucuz, kaliteli, zamanında ve güvenilir şekilde temini ülke yönetimlerinin öncelikli konuları arasındadır. Bu anlamda enerjinin planlama ve yönetim boyutları önem kazanmaktadır. Özellikle, dünyada sık sık gündeme gelen enerji veya enerji hammaddeleri krizleri, ülkeleri, enerji politikalarını olası krizleri gözetererek planlamaya, kaynak kullanımında dikkatli olmaya ve ekonominin enerjiye olan bağımlılığını azaltacak önlemleri almaya yöneltmiştir. Bu çerçevede ulusal kaynakların etkin ve rasyonel kullanımları ülkelerin enerji yönetimleri için hayati önem taşımaktadır.

Dolayısıyla, enerji planlamaları, bir ülkenin geleceğini, refahını ve aynı zamanda krizlerini belirlemektedir. Bu anlamda, ülke enerji yönetimlerinin ileriye dönük planlama hatası yapma keyfiyetleri bulunmamaktadır. Hata yapıldığında bunun bedelinin çok ağır ödendiği hepimizce görülmüştür, görülmektedir.

Elektrik enerjisi arz-talep dengesinin sorunsuz sürdürülebilmesi için ulusal kaynaklarımıza öncelik veren, rasyonel bir ulusal enerji politikası – toplumun tüm kesimlerinin katılımıyla oluşturulmalı, bu politika, iktidar değişiklikleri ve siyasetçi tercihlerine göre değiştirilmemelidir. Yerli linyit ve su kaynaklarımız

1 AKP Resmi İnternet Sitesi, http://www.akparti.org.tr/haber.asp?haber_id=13049, (Erişim tarihi: 13 Nisan 2006).

2 AKP Resmi İnternet Sitesi, http://www.akparti.org.tr/haber.asp?haber_id=11441, (Erişim tarihi: 13 Nisan 2006).

değerlendirilmelidir. Yeni kaynak bulunmasına yönelik aramalara başlanılmalı, yerli kaynaklarımızın verimli ve çevreye zarar vermeksizin kullanımlarına yönelik araştırma ve teknoloji geliştirme çalışmalarına gereken önem verilmelidir.

Dünya üzerindeki tüm ülkeler enerji maliyetlerini düşürmek amacıyla elektrik üretiminde önceliği kendi kaynaklarına vermektedirler. Ülkemizde ise, elektrik enerjisi üretmek için kullanabilecek kaynaklar sınırlı olmamasına karşın, elektrik enerjisi üretiminde öncelik, -anlaşılmaz bir şekilde (!)- yerli kaynaklara değil, yabancı kaynaklara verilmektedir.

Ülkemizde elektrik üretiminde kullanılacak 8,5 milyar ton linyit rezervi bulunmaktadır. Bir ülkede geniş kömür rezervlerinin bulunması, o ülke için enerji arz güvenliğinin sağlanması bakımından çok büyük bir avantaj anlamına gelmektedir. Temiz kömür teknolojilerinin bugün ulaştığı nokta göz önüne alındığında, söz konusu kaynaklardan çevresel etkilerin de en aza indirilerek elektrik enerjisinin üretilmesi en akılcı uygulama olacaktır. Ancak, yerli kaynaklara dayalı yeni yatırımlar yapılmamasının yanı sıra, mevcut kömüre dayalı termik santraller kapasitelerinin çok altında çalıştırılmaya mecbur bırakılmaktadır.

Kurulacağı söylenen nükleer santrallerin toplam kapasitelerinin 4500 MW olacağı söylenilmektedir. Üstelik bu santrallerin atık sorunu hala çözülememiştir. Oysa ülkemizde, elektrik üretimi amaçlı devreye alınabilecek 13 sahada toplam 3,87 milyar ton linyit rezervi bulunmaktadır. Söz konusu rezervin, toplam 9,655 MW kurulu güç yaratabilme potansiyeli vardır. Söz konusu potansiyelin kısa dönemde gerçekleştirilme imkanlarının sağlanarak, linyite dayalı elektrik santrallerinin kurulu gücünün toplam 17,775 MW'a çıkarılabilmesi imkan dahilindedir. Ülkemiz toplam kurulu gücünün 2005 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 40.000 MW olduğu dikkate alındığında, söz konusu kapasite, toplam kurulu gücün %44,5'ini oluşturacaktır. Bu tablo, ülkemiz enerji güvenliğinin yeniden temin edilmesi bakımından oldukça önemlidir.

Büyük ölçekli kömür üretimi, bir çok ülkenin ekonomik ve toplumsal kalkınmasında önemli bir rol oynamaktadır. Kömür madenciliği, işsizlik ve yoksulluğun yüksek olduğu kırsal bölgelerde, gerek doğrudan gerekse söz konusu faaliyetin yarattığı yan ekonomik faaliyetler sonucu binlerce kişiye istihdam olanağı sağlamaktadır. İstihdam ile yaratılan gelir, kırsalda üretilen mal ve hizmetlerin tüketilmesi bakımından da yaşamsaldır. Ayrıca, kırsal bölgelerde ulaşım, su, eğitim ve iletişim gibi ekonomik ve sosyal altyapının sağlanmasına yönelik önemli katkısı da bulunmaktadır.

Bugün ülkemizde enerji krizi değil, enerji yönetimi krizi yaşanmaktadır. Planlama ve karar vermede çok başlılığa son verilmeli, kurumlar arasında eşgüdüm sağlanmalıdır. Enerji verimliliği ve tasarrufu konusunda gerekli yatırımlar ve çalışmalar başlatılmalıdır. Kayıp kaçak oranlarının gelişmiş ülkelerin seviyesine çekilmesi için çalışmalara başlanılmalıdır. Enerjinin tüm yurttaşlar için temel bir ihtiyaç olduğu gerçeğinden hareket ederek bu konuda gerekli önlemler alınmalıdır.

Enerji güvenliğini tehdit eden, pahalı ve ülke içinde yaratılan katma değer de döviz olarak yurt dışına aktarılmasına neden olan projelerden acilen vazgeçilmeli, istihdam ve katma değer yaratan yerli kaynaklarımıza dayalı projelere öncelik verilmelidir. Ülkemizin güvenliği için gerekli ve sanayinin ihtiyacı olan ucuz enerji üretiminin sağlanması, bu enerjinin sürekli ve güvenilir olması açısından yerli kaynaklarımızın kullanılması bir zorunluluktur.

Kamuoyunun bilgisine sunarız.

TMMOB

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

YÖNETİM KURULU

Ankara, 14 Nisan 2006

* * *